

BESZÁMOLÓ

a

Magyar Gyermektanulmányi Társaság

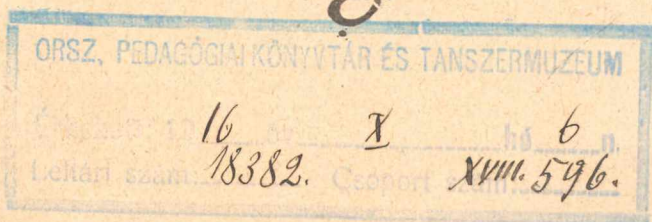
X. (1915.) egyesületi évről.

A választmány megbízásából a közgyűlés
elé terjesztik:

NEMES LIPÓT ÉS BALLAI KÁROLY

titkár.

titkár, a pénztári és könyvkiadó
hivatal id. vezetője.

BUDAPEST,

FRITZ ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA, NAP-UTCA 13.

1916.

I.

Titkári jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Még ropognak a puskák, bömbölnek az ágyúk, az emberiség legrettenetesebb vérontása pusztítja, senyveszti az ifjak s család-apák millióit; nemzetünk titáni küzdelme, a népek borzalmas csatája, a diadalok, az elesettek halálhörgése, az özvegyek és árvák kétségbe esett szomorú sorsa teljesen leköti az emberek idegeit, energiáját. És mi ebben a mélabús szimfóniában, e dicső és gyászos keretben, az emberi érzéseknek: a részvét és gyűlölet, a szeretet és bosszu eme rettenetes korszakában mégis ott látjuk a derengő fényt, melynek sugarai a jövőbe világítanak, ott látjuk a gyermekek nagy seregét: a jövő nemzetet, a fejlődő, nagy, jövő Magyarországot.

Tán voltak sokan, kik furcsának találták, tán voltak, kik nem akarták megérteni, kik kicsinyességet láttak munkánkban, kik a struccpolitika vádjával illették a gyermektanulmányozók táborát, amiért a világrendítő nagy időkben a kis emberek élete, a gyermek fejlődésének tanulmányozása, kutatása köti le figyelmünket. De mi szembe nézünk e váddal! A mai élet e látszólagos kontrasztja: a nagy emberek élet-halál küzdelme s a kis emberek szeretetteljes tanulmányozása az emberi élet működésének legtökéletesebb harmóniája. Mert míg a láthatatlan erők pusztulásra predesztinálták az emberiség egy részét, addig itt az ihlet, a hivatás betöltésének lelkesítő tudata erőt ad a szellemi munkásoknak, hogy a kidőlték pótlására, a nemzet erősítése érdekében fokozott mértékben foglalkozzanak a gyermekekkel.

A harctereken a rombolás munkája folyik, idebent megkezdődött az építés folyamata. És csudálatos, hogy kik sohasem törődtek a gyermekkel, kiknek élethivatásuk más működési irányt szabott, most már azok is a gyermek felé néznek.

Mindenki érzi, mindenki meg van róla győződve, hogy a jövő Magyarország felépítésének alapja a gyermekek megmentése és helyes irányu nevelése. És azt hiszem ez igazol bennünket legjobban.

Ki kell tehát fejleszteniünk a gyermekekben szunnyadó erőket, mert ha ezt nem tesszük, mint a kártyavár omlik össze a jövőbe vetett hítünk. Jól tudjuk, hogy a nagy küzdelemben csak az a nemzet lehet győztes, melynek gyermekerege, ifjúsága, testi-lelki javakkal felfegyverezve várja a szebb jövőt, amely ifjúság képes lesz az öröklött javakat megőrizni, tovább fejleszteni s arra építeni. A gyermekekkel foglalkozók örömmel látják a fejlődést, a haladást.

És ha egyes téren mutatkozik visszaesés, a társadalom ösztönzerű ellenhatása nagyszerűen elvégzi a kiegyenlítés munkáját.

Mikor mi ezt megállapítjuk, az emberi haladásba vetett hítünk realizálását látjuk. Érezzük, hogy az élet folytonos, hogy az élet nem tűr szakadékot, hogy az emberiség haladása törvényszerű még a gátló körülmények között is.

Eme gondolatokat, a nagy idők szellemét azt hiszem, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság teljesen átlátta s átérezte. A munkás tagok kevesebb létszámával, de folyton fokozódó munkakedvvel iparkodik részét kivenni az emberi tökéletesítés, a gyermekmentés, a gyermektanulmányozás s nevelés és a nemzetjavítás nemes munkájából.

Egyforma odaadással és szeretettel kutat, tanulmányozza a gyermekszobák gyermekeit, a társadalom kitaszítottjait, az elhagyottat, az árvát, a csecsemőt, a kisdedet és az ifjút. És mindezt nem egyoldaluan végzi.

E munkában tere van a társadalom minden osztályának. A pedagógus mellett ott látjuk a jogászt, a bírót, az orvost, a gyógypedagógust, a gyermekvédőt, a szociálpolitikust, a pszichológust, az esztétikust s a szülőt. Aki folyóiratunk 1915. évi számait végiglapozta, láthatta, hogy mily sok irányban bővítettük ki munkásságunkat.

Ez évi munkánk gerincét azonban az a kutatás képezte, melylyel a háborúnak a gyermekre való hatását igyekeztünk megállapítani. Adatgyűjtésünk, az erről megjelent könyvünk, a berlini és budapesti kiállításon elért nagy sikereink bizonyítják, hogy gyermeklélektani és fejlődéstani szempontból mily értékes munkát végeztünk.

A kiállításokat s kutatásaink egyéb eredményeit több nyilvános értekezleten ismertettük a nagy közönséggel. Szakosztályaink külön üléseken foglalkoztak munkakörükbe vágó tudományos és gyakorlati problémákkal. Tudományos gyermektanulmányi irodalmunkat két kitűnő munkával gyarapítottuk.

Társaságunk folyton fejlődik s eme fejlődésében még a háború sem tartóztatja fel. Tagjaink száma szaporodik s ennek oka az a lüktető erő, mozgékonyság, mellyel sok új mozgalmat indít meg s amellyel minden egészséges eszmét felkarol.

Eszméi a gyakorlatban kezdenek megvalósulni, megszervezi az „Uj Iskolát“, kutatásainak eredményeit értékesíti a gyermekvédelemben s a fiatalokéak igazságszolgáltatásában.

Fiókkörök ez évben nem alakultak, de a mozgalmak nem szünetek meg s bizton reméljük, hogy a háború után több új kulturális központ támogat bennünket országos munkásságunkban.

Társaságunk X. egyesületi évének céljait, törekvéseit, az elért eredményeket, minden irányú működésünket részletesen ismertetni nagyon hosszú lenne; csak nagy vonásokban igyekszem az itt következőkben igazolni eme bevezetésben elmondottakat.

A berlini és budapesti kiállításon való részvételünk.

A berlini „Zentral Institut für Erziehung und Unterricht“ fel-szólítására társaságunk nagy sikerrel vett részt „Iskola és háború“ címen 1915. év júliusában *Berlinben* tartott kiállításon. Sajnos, az országos részvétel anyagi okok miatt nem sikerült, de társaságunk szép anyaggal szerepelt, mely különösen a háború lélektani s főképen erkölcsi értékeléséhez nyújtott becses szempontokat. A kiállítás elnöksége szerint: „a Magyarországból érkezett kiállítási tárgyak úgy tartalom, valamint külső alak szempontjából díszei az „Iskola és háború“ kiállításnak. A részletes ismertetés, mely egy vaskos kötet, önálló fejezetben, behatóan foglalkozik a Magyar Gyermektanulmányi Társaság által kiállított tárgyakkal, melynek anyagát azok a tanulságok és táblázatos ábrázolások képezték, amiket *Nagy László* ügyvivő alelnökünk ismertetett „*Adatok a gyermek lelki fejlődésének történetéhez*“ című dolgozatában.

Nagy örömünkre és buzdításunkra szolgál, hogy ezen külföldi kiállításon, melynek anyagát társaságunk a saját erejéből gyűjtötte össze és dolgozott fel tudományosan: szolgálatot tettünk a magyar-

ságnak s méltó elismerését vívtuk ki a magyar gyermektanulmányi kutatásoknak.

Hatásában még nagyobb s közvetlenebb az az eredmény, melyet — Társaságunk előterjesztésére — a székesfőváros által rendezett „*Háborús gyermektanulmányi és pedagógiai*“ kiállítás ért el. Ezen kiállítás, melynek kedves, a gyermeki alkotó ösztönt dokumentáló tárgyaiban 1915. évi december hó 26-tól — 1916. évi február hó 1-ig gyönyörködhetnek látogatói, a főváros tanítószemélyzetéből s társaságunk tagjaiból alakult bizottság tervei alapján készült.

A rendező-bizottság a főváros iskoláiban összegyűlt anyagot öt csoportba osztotta.

Nem lehet céлом, hogy e helyen ezt részletezzem, inkább azokat a tanulságokat s hatásokat vázolom, melyeket e sikerült kiállítás kiváltott.

A szülők figyelmét felkeltette gyermekeik alkotásai iránt. A kiállítást több mint 16 ezer ember látogatta meg, azonkívül több iskola is megtekintette.

A pedagógusok figyelmét ráirányította a gyermek alkotó tevékenységének figyelembe vételére, fokozottabb mértékben kezdtek érdeklődni a gyermek iránt. Ma már több iskolában folytatnak tanárok és tanítók gyűjtéseket tisztán saját iniciatíváikból.

Ma már nemcsak a tanterv rideg keresztülvitele képezi egyetlen célját a pedagógusoknak, hanem a gyermeki lélek megismerése a gyermekben rejlő erők, az alkotó hajlam helyes kifejtése is gondolkodásuk tárgyát képezi. A pedagógusok megállapíthatták, hogy tanítványaikat nemcsak a betanult leckék, hanem alkotásaik alapján is megítélhetik. A gyermeket több oldalról megismerik s így jövőjüket is jobban irányíthatják.

Másrészt mutatkozik e kiállítás hatása a gyermekeknél is, kikben felkeltette az alkotó tevékenységet, a produkáló kedvet. Gondolat világukat, erkölcsi felfogásukat, ítélőképességüket s egyéniségüket ismertethetik meg dolgozatban, rajzban s elkészített tárgyakban.

A székesfőváros tanácsa gondoskodott arról is, hogy egyes előadók az összegyűjtött adatokat s anyagot, tanulmányaik eredményeit egy-egy előadás keretében ismertessék. Ilyen előadásokat tartottak: *Demjén Géza* dr. tanácsnok, dr. *Káldorné Ferencz Ella* tanítónő, *Keleti Adolf* polgári isk. igazgató, *Nagy László, Nógrády*

László dr. és *Weszely* Ödön dr. Ezen előadások és a kiállítás részletes ismertetése külön könyvben jelennek meg.

A jó példa hat. A kiállítás kitűnő pedagógiai tanulságai már a vidéken is mutatkoznak. *Esztergomban* június elsején nyitották meg az összes esztergomi iskolák háborús kiállítását. A megnyitáson társaságunk tisztikara s több tagja jelent meg, *Nagy* László pedig előadást tartott: „*A gyermek lelki fejlődésének típusai iskolák szerint*“ címen.

A kiállítás szép anyagát a buzgó szervezők, *Obermüller* Ferenc főreáliskolai tanár és *Parcsami* Henrik dr., bencés tanár tudományosan rendezték, sőt némely tekintetben a budapesti kiállítást is kibővítették. Délutánonkint a különböző iskolák ifjúsága hangversenyekkel szórakoztatta a látogatókat.

Nagyváradon is foglalkoznak hasonló kiállítás tervével. A fővárosban pedig több iskola gyűjti saját maga számára a háborús anyagot.

Az ilyen kiállítások nagy jelentőségűek, mert a szakemberek működésének középpontjába a gyermeket helyezik, a társadalmat pedig közelebb hozzák a gyermek lelkéhez.

Ezek a célok teljesen fedik társaságunk törekvéseit.

Az „Uj Iskola“ s egyéb gyermektanulmányi intézmények.

Az 1915-ik háborús évben Budán, egy szép levegős villában (l., *Biró*-u. 16.) megvalósult az Uj Iskola eszméje is. Azt hiszem Társaságunk aktivitásának, energiájának nagyszerű bizonyítéka, hogy a nehéz viszonyok között ily kitűnő, ütköző pedagógiai intézménnyel gazdagította köznevelési szervezetünket. Élére a pedagógiai reformtörekvések jeles tollu harcosa, dr. *Domokos* Lászlóné állt, ki az anyagi garanciákat is vállalta. Az *Uj Iskola* pedagógiai irányítását, törekvéseink s eszméink szellemében *Nagy* László végzi.

Az Uj Iskola intézményében megvalósulnak azok a gyermektanulmányi tudományos megállapítások s ezek talpkövéen nyugvó didaktikai újítások, melyek a gyermek természetszerűbb, tehát eredményesebb fejlődését óhajtják a magyar nevelésügyi reformtörekvések ítélőszéke elé helyezni. A formális tanok helyett, a gyermeki egyéni erők széles mezejü kinyilvánítása; boldog, tevékeny, étellel teli és természetes gyermekévek biztosítása fontos tényezői az „Uj Iskola“ törekvéseinek. Munkás, gyakorlatias, akarati feszültségre kész emberekre lesz szüksége a jövő Magyarországnak, nem elméleti zürzavarban s akarati tétlenségben felnőtt egyénekre.

Az „Uj Iskola“ bebizonyítja a kételkedőknek, hogy a gyer-

mektanulmány eredményei a gyakorlati pedagógiában, sőt iskola-szervezetben is keresztülvihetők.

Az „Uj Iskolá“-nak ez évben 34 növendéke volt. Két kertjében a gyermekek a délutáni órákban kertészkedtek, földrajzi, természetrajzi alkotásokat a szabadban végeztek. Alkotásaik a tanterv minden elméleti tárgyával szervesen összetartoztak. A sikert biztosította a tanári és tanítói kara, melynek tagjai: dr. Domokos Lászlóné, Grőber Vilma, dr. Káldorné Ferencz Ella, Bandhauer Irén, Mandelló Erzs, Blaskovich Edit, Ságodi Otmár, dr. Rózsaffy Dezső, azonkívül dr. Tille Gyula, Szabó Jakab s Budai Gerson hitoktatók. Minden egyes gyermekről pszichográf készült s ezek vezetése tette tudatossá a testi fejlődésnek fel- vagy leszálló vonalát, valamint az értelmi, akarati és érzelmi élet egyénien sokféle, aprólékosan finom és meglepő különféleségeit. Ezek felismerése, kísérletszerű, pontos megállapítása lett alapja az egyéni tanítási módnak: az individualizálásnak. Az iskola ez évben csak elemi osztályokkal létesült, de a következő tanévre a középiskolai fiúosztályok engedélyezése is folyamatban van.

Hisszük, hogy az „Uj Iskola“ oly eredményekről számolhat be a jövőben, melyek útmutatással szolgálhatnak a tanügyi reformokhoz.

Nem csekélyebb jelentőségű az a *Kriminálpedagógiai Intézet* sem, melyet a gyermekbiróság elé kerülő bűnös gyermekek testi-lelki fejlettségének megállapítása céljából szervezett Erzsébetfalván *Kármán Elemér* dr. járásbíró, kriminálpedagógiai író, társaságunk választmányának tagja.

Az intézet tudományosan megállapított pszichográf alapján igyekszik tiszta képet szerezni a gyermek egyéniségéről azon célból, hogy a gyermek testi-lelki fejlettségéhez mérten alkalmazhassa a bíró a gyermek egyéniségének legmegfelelőbb javító-nevelést. Az intézet pszichológiai laboratóriumának vezetője *Révész Margit* dr., a gyermektanulmányi kutatásairól ismert orvosnő, társaságunk választmányának tagja.

Az intézet két vezetőjének kiválósága teljes mértékben biztosítja sikerét és hasznos működését ezen, tudtunkkal Európában az első ilyenmű gyermektanulmányi intézetnek. Az intézet, melyet az „Erzsébetfalvi Fiatalkorúak Biróságának Pártfogó-Egyesülete“ tart fenn, gondoskodik az elítélt gyermekek elhelyezéséről is. Az intézet *Kriminálpedagógiai Múzeumot* is létesített.

Ugyancsak az 1915-ik háborús évben állított fel a minisztérium

egy pszichológiai laboratóriumot az ideges gyermekek állami intézetében. Az új laboratórium vezetésével a miniszter *Vértes O. József* dr.-t, az idegesek középiskolájának tanügyi vezetőjét, folyóiratunk szerkesztő-bizottságának tagját bizta meg.

A kutatásairól külföldön is jól ismert jeles pszichológus ez új intézményben való buzgólkodásával csak öregbiteni fogja a gyógyító-pedagógia terén elért sikereit. A laboratórium mellett könyvtárt s gyógyító-pedagógiai múzeumot és díjmentes tanácsadót is szerveznek.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a gyermektanulmányozásnak e három új intézménye úgy a normális, mint az abnormális gyermekek tanulmányozásával, exakt kísérleti vizsgálataival, az elért eredmények tudományos feldolgozásával, értékes anyaggal gazdagítja a gyermektanulmányi irodalmat s nagy szolgálatot tesznek a gyakorlati nevelés ügyének.

Szakosztályaink működése.

A háborúnak egyik szomorú következménye lett, hogy a csecsemő halálozás rendkívüli emelkedése mellett a védelemre szoruló s az erkölcsi züllés veszélyének kitétt gyermekek száma mód felett megszorodott. Ez a fájdalmas tény sorompóba állította az egész magyar társadalmat. Az országban megindult gyermekvédelmi mozgalmak szinte predesztinálták társaságunk *jogi és gyermekvédelmi szakosztályát*, hogy e téren intenzív munkásságot fejtsen ki. E legifjabb, eleven erőttől duzzadó szakosztályunk *Angyal Pál* dr. udv. tanácsos, egyetemi tanár elnöksége alatt különösen két irányban fejtett ki tevékenységet.

Egyfelől tanulmányozta az erkölcsi züllés veszélyének kitétt gyermekeket, hogy kriminalitásuk okait megismerje s megfelelő tapasztalattal, tudományos kutatással megvesse alapját az elméleti s gyakorlati kriminálpedagógiának; másfelől pedig a védelemre szoruló csecsemők s gyermekek megmentése és helyes irányú testi-lelki fejlesztésük érdekében munkálkodott. A jogi szakosztály tagjai részt vettek a fiatalkorúak budapesti bíróságának tárgyalásain, hol értékes feljegyzéseket készítettek. Ugyancsak folyamatban van egy olyan munkásság előkészítése, mellyel a háborúnak a fiatalkorúak elzüllésére való hatását kutatók. Ez ügyben a fiatalkorúak bíróságainak támogatására, adataira van szükségünk; ép azért kértük az illetékes faktorok segítségét eme kutatásunkhoz.

A jogi szakosztály munkássága eredményeiről több ülésen számolt be, melyek iránt mindenkor nagy érdeklődés nyilvánult.

Nyilvános ülések:

1915. nov. 20-án *dr. Pollacsek Károlyné*: „320 gyermek-bíróági tárgyalás ismertetése“ címen rendkívül becses adatok alapján készült értékes tanulmányban ismertette a fiatalkorúak budapesti bíróági tárgyalásain tett azon megfigyeléseit s az ezekből vont következtetéseit, melyek a gyermek jövőjének irányításában nagy fontosságúak.

1916. május hó 6-án *dr. Révész Margit*: „*A kriminálpedagógia lélektani alapjai*“ címen ismertette az erzsébetfalvi kriminálpedagógiai intézet azon úttörő lélektani kutatásait, pszihográfiai felvételeit, melyek alapján hű képet nyerünk a bíróság elé kerülő gyermek egyéniségéről, s amelyek segítségével tudjuk csak igazán megvalósítani a gyermek egyéniségének legmegfelelőbb javító-nevelés gondolatát.

1916. május 28-án *Nagy Antónia* főv. főóvónő: „*Gyermekvédelmünk a háború alatt*“ címen tartott előadást s különösen a kisdedvédelmi intézmények helyes szervezésére szolgált értékes útmutatásokkal. Ugyancsak ezen ülésen több gyermekvédelmi intézményünk kiküldött képviselője elhatározta, hogy a hadiárvák és özvegyek jövőjének intézményes, egyöntetű megoldása érdekében szükségesnek tartja őszre egy országos gyermekvédelmi kongresszus egybehívását. Az illetékes tényezőkkel való tárgyalások az eszme megvalósítása érdekében folyamatban vannak. Igen üdvös lenne, ha egy országos kongresszus a hadiárvák ügyét s az egész gyermekvédelem szakszerű megoldását elősegítené.

Pedagógiai szakosztályunk 1915. dec. 11-én tartott ülésén *Ács Lipót* főgimnáziumi tanár értekezett: „*A népművelés és népművészetről*“.

1916. június hó 4-én *Takácsné Berényi Ilona* áll. óvónő: „*A kisdedovárs magyar módszere*“ címen ismertette s a gyakorlatban növendékeivel be is mutatta a gyermekek játékait, a rajzoló játékokat, a ritmus érzékeltetést s a kisdedek játékos munkáit.

Pedagógiai szakosztályunk működéséhez számíthatjuk a háborús kiállítás pedagógiai osztályának munkáját is, melyet pedagógiai szakosztályunk elnöke *Weszely Ödön dr.* vezetett.

Adatgyűjtő szakosztályunk szép munkát végzett a háború hatása adatainak egybegyűjtésével. Ugyancsak folyamatban van

egy adatgyűjtés: „A nép felfogása a háborúról“. A kérdőívek már elkészültek és a hadsereg tagjai között való gyűjtés módjáról most folynak a tárgyalások a hadseregfőparancsnoksággal.

Nyilvános gyermektanulmányi értekezleteink.

Társaságunk, hogy törekvéseit s munkásságát a nagy közönység szélesebb rétegével is megismertesse, hogy eszméit nemcsak írásban, hanem szóval is propagálja, ezt évben ismét több nyilvános értekezletet tartott, melyek iránt a társadalom minden osztályából nagy érdeklődés nyilvánult. Társaságunk értekezletei, megválasztott előadásai ma már igen nagy népszerűségnek örvendenek. Előadásainkat legtöbbször igen élénk s hasznos eszmecsere követte.

Értekezleteink tárgyai voltak:

1915. dec. 4-én *Répay* Dániel titkár ismertette a berlini „Schule und Krieg“ c. kiállítást, továbbá a budapesti kiállítás tervezetét „*Háborús pedagógiai és gyermektanulmányi kiállítások*“ címen. Ugyancsak ezen az értekezleten mutattuk be *Molnár* Oszkár kolozsvári tanítóképző-intézeti tanárnak *Meumann* Ernőről írt kitűnő tanulmányát.

1916. március 4-én *ifj. Gonda* Béla: „*Művészeti nevelésünk jövője*“ címen tartott lendületes és értékes előadást. Ezen előadás bemutatta a művészeti nevelés jelentőségét.

1916. április 8-án *Gröber* Vilma tanárnő, pedagógiai szakosztályunk titkára az „*Iskola és az élet*“ címen ismertette azt a praktikus, a gyermek fejlődésének s az élet követelményeinek megfelelő harmonikus pedagógiai munkát, melyet az „*Uj Iskola*“-ban végeznek.

Gyermektanulmányi előadások rendszeresítése.

A háború idején a tanítók katonai szolgálata miatt szünetelt a továbbképzés, nem rendeztek nyári tanfolyamokat. Azonban nagyjelentőségű a közoktatásügyi miniszternek azon rendelete, hogy a tanítóképző-intézetek leendő tanárai részére Apponyi kollégiumban lélektani előadások tartassanak. Az előadásokat *Imre* Sándor dr. és *Székely* György dr. tanárok tartják.

A miniszter ugyancsak elrendelte, hogy az Apponyi-kollégium pedagógiai hallgatói számára a VI. ker. lélektani laboratóriumban gyermektanulmányi és kísérleti lélektani előadások tartassanak.

Előadónak Nagy Lászlót, ügyvivő alelnökünket, a laboratórium vezetőjét nevezte ki.

Társaságunk a legmelegebben üdvözlöi a megvalósított eszmét, mert a gyermektanulmány és kísérleti lélektan a magasabb fokú tanárképzésben intézményesen helyet foglal. E tény bizonyítja, hogy működésünk megértésre talál.

Kivánatos volna, hogy a közeljövőben a középiskolák tanárainak kiképzésében is tere legyen a gyermektanulmányozásnak.

A Gyermektanulmányi Múzeum.

Múzeumunkat illetőleg örömmel jelenthetjük, hogy helyiségeinket, amelyeket az épületben még a háború kezdetén elhelyezett hadikórház lefoglalt, múlt évi december hó folyamán ismét elfoglalhattuk. Ez az örvendetes körülmény lehetővé tette, hogy az abbaszakadt múzeumi munkásságunkat folytathassuk, a háborús vonatkozású újabb gyűjtéseinkkel sorozatainkat kiegészíthessük, új sorozatokat felállíthassunk, szóval, hogy a Gyermektanulmányi Múzeum intenzív fejlesztését munkálhassuk. Forró óhajunk, hogy a programszerű fejlesztés költségeire a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a háború előtt nyújtott 3600 K-s évi segélyét, a Múzeum egyedüli bevételeit, ismét engedélyezze. Egyébként az új anyag feldolgozása folyamatban van s az új sorozatok felállítása a nyári szünet feladatává tettük, mert törekvésünk, hogy a Múzeum ősszel a nagyközönség számára ismét megnyíljen.

Az elmúlt évben különösen a gyermektanulmányi osztály grafikon anyagát gyarapítottuk: Nagy László „A háború hatása a gyermek lelkére“ című 9 és Káldorné Ferencz Ella „Mit rajzolnak a gyermekek a háborúból“ c. 2 grafikonjával. Az előbbiből 4 db-ot a berlini „Schule und Krieg“ kiállításra is kiküldtük, amelyeknek másolatait a berlini „Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht“ vezetőségének felajánlottunk és a nevezett intézet vezetősége nagy örömmel és köszönettel elfogadta.

Sajnálattal kell megemlítenünk, hogy megfelelő kiállítási szekrények hiányában a raktár helyiségben őrzött sok értékes tárgyunk a zárlat alatt részint a gondozás híján, részint a kórházparancsnokság rendelkezésére más helyiségbe való rögtönös áthurcolkodás alkalmával, elpusztult. Ezen tárgyak újabb megszerzése sok türelmet és költséget igényel. Reméljük, hogy érdemes gyűjtőink révén módunkban lesz ezeket újból összegyűjteni.

Társaságunk irodalmi vállalatai s a mult évi magyar gyermektanulmányi irodalom.

A gyermektanulmányozás eszméinek könyvekben, önálló füzetekben való terjesztését megnehezítette a háború okozta drágaság. A papíripárban beállott nagy áremelkedés, a nyomda-technikai munka drágulása nem kedvezett eléggé a könyvek megjelenésének.

Épen ezért fokozottabban méltánylandó az az áldozatkészség és munkakedv, melyet társaságunk e nehézségek dacára kifejtett. Ugyanis két kitünő tudományos könyvvel gyarapítottuk a magyar gyermektanulmányi irodalmat. Hogy társaságunk erre képes volt, abban nagy része van a magyar társadalomnak, amely hamar felocsudott a háborúnak mindent elnyomó letargiájából, érdeklődéssel fordult a tudományos irodalom felé s ezzel eklatáns bizonyítékát adta a magyarság nagyszerű kulturális erejének.

1. A *Gyermek* folyóiratunk a nehézségek dacára bár két havonként, de teljes terjedelemben jelent meg. Tartalma mindenkor gazdag s változatos volt. Cikkeit a gyermektanulmány egész területéről merítette.

Rovatai: Gyermektanulmány; pedagógiai törekvések; gyógyító-pedagógia; jog és védelem; gyermekirodalom; továbbá könyvismertetések; lapszemle; gyermektanulmányi mozgalmak s apróságok a gyermek életéből és a német s francia nyelvű kivonat.

Folyóiratunk szakirodalma ez évben két új rovattal bővült. Az egyik „*Gyógyító pedagógia*“, melyet *Vértess József* dr. szerkeszt, a másik új rovat „*Gyermekirodalom*“, mely kritikáját adja a gyermekirodalmi munkáknak. E rovatot *Nógrády László* dr. a gyermekirodalmi bizottság elnöke, az ismert pedagógiai és szépirodalmi író szerkeszti.

Folyóiratunk a gyermektanulmány és érintkező tudományai egész területét felölelő rovataiban tudományos kutatások s a gyermektanulmány gyakorlati alkalmazásának ismertetése foglalt helyet jeles szakemberek tollából.

2. „*Gyermektanulmányi Könyvtár*“ című vállalatunk az elmúlt egyesületi évben kiadta *Nagy László* munkáját: „A háború és a gyermek lelke“. E munka különösen erkölcs fejlődéstani szempontból nagy jelentőségű.

Ugyancsak az elmúlt évben jelent meg e vállalatunkban *Binet* Alfréd, a híres francia pszichológus művének fordítása: „Az iskolás

gyermek lélektana“ címen. A jeles munkát *Dienes Valéria* fordította magyar nyelvre.

3. „*Gyermektanulmányi Füzetek*“ ez évben új füzettel nem gyarapodtak, de már sajtó alatt van *Éltes Mátyásnak* a Binet-Simon intelligencia vizsgálatok használati módjáról írt útmutatója.

Megemlítjük még, hogy a lélektan kísérletes tanításának előmozdítására a lélektani laboratóriumokkal felszerelt intézetek számára „*Lélektani kísérleti nyomtatványok*“-at adtunk ki, amelyek nagy keresettségnek örvendtek nemcsak a tanítóképző-intézetek, hanem a középiskolák részéről is. E sorozat összeállítására *Nagy László* és *Ranschburg Pál* dr. urakat kértük fel.

Hazai gyermektanulmányi — mint egyéb irodalmunk is — egy kissé fennakadt az említett nehézségek miatt, de azért még sem szünetelt teljesen.

Az elmúlt egyesületi évünk idején jelent meg: *Claparède* Ede, a genfi egyetem tanárának „*Gyermekpszichológia és kísérleti pedagógia*“ című művének fordítása. A munkát *Weszely Ödön* dr. ültette át a magyar nyelvre és a Néptanítók Könyvtárában jelent meg.

A Pedagógiai-Pszichológiai Könyvtár kiadásában jelent meg *Vértess O. József* dr. tollából „*A gyógyító pedagógia fogalma és köre*“ c. füzet, melyben a testi és lelki abnormitások lélektanát s pedagógiáját ismerteti.

Stelly Gizella: „*Mesélj még, anyuskám . . .*“ című mesekönyve ez évben második kiadásban jelent meg. Említésre méltó munka még a *Barna—Ujhelyi* Játékkönyv is.

Külfölddel való érintkezéseink.

Hogy társaságunk működését külföldön is méltányolják s hogy a magyar pedagógiai törekvések egyik reprezentánsának tartják, ékesen bizonyítja, hogy a külföld nagyobb tudományos mozgalmait támogatására vagy a tőlük nemzetközi kongresszusok és kiállításokra irányuló mozgalmakban való résztvételre kérnek fel bennünket. A háború alatt nemzetközi érintkezésünk csak a németekkel való érintkezésre szorult.

A berlini Zentral Institut által rendezett háborús kiállítás után, ezen — az egész porosz közoktatásügyet irányító — szervezet állandó érintkezésre és társaságunk kiadványaival való csereviszonyra kért fel bennünket. Legujabban is működésünket melegehangon el-

ismerő átiratban arra kéri társaságunkat, hogy egy ősszel tartandó kisedvedelmi kiállításon vegyünk részt.

Hisszük, hogy a háború lezajlása után a többi nemzettel is folytathatjuk a háború következtében megakadt együtt munkálkodást.

Fiókköreink mult évi működése.

A háború hatása sehol sem mutatkozott társaságunk működésében oly gátlólag, mint a fiókkörök munkásságában.

A vidéki intelligens társadalom vállaira nehezednek a háborúval kapcsolatos összes teendők s a nagy munka elvonta a tagokat a gyermektanulmány teréről. A vidéki férfi tagjaink jó része katonai szolgálatot is teljesít.

Szolnoki, nagyváradi, pécsi, szombathelyi, szepesvármegyei, nagybecskereki, pozsonyi és kassai fiókköreink ez évben még nyilvános értekezletet sem tarthattak.

Szegedi fiókkör ez évben is szép munkát végzett. 1916. évi február hó 2-án nyilvános értekezletet tartott, melyen *Pálfi János* dr. árvaszéki elnök „*Háborús gyermekvédelem*“ címen értekezett. Ugyanekkor előadást tartott *Galler Kristóf*, pápai kamarás, tanítóképző-intézeti igazgató „*Háború és nevelés*“ címen.

1916. március 19-én ismét két kitűnő előadásban volt részük szegedi tagjainknak. *Dr. Domokos* Lászlóné ismertette az Uj Iskola célját, berendezését, tanítási anyagát s módszereit. *Zsoldos Benő* szegedi kir. ítélő-táblai járásbíró pedig „*Gyermektanulmány és igazságszolgáltatás*“ címen tartott értékes előadást.

Hogy fiókköreink elhagyott munkájukat könnyebben folytathassák, választmányunk egy bizonyos összeggel való támogatásukat határozta el.

Reméljük, hogy fiókköreink a közeljövőben ismét intenzív munkásságot fejtenek ki.

Társaságunk tagjairól.

Az elmúlt nehéz, háborús egyesületi évben is szaporodott tagjaink száma. Azt hiszem ez a magyar társadalom legszebb ismerése társaságunk iránt.

Ugyanis ez évben 106 új tag lépett be egyesületünkbe, még pedig 64 nő és 46 férfi a társadalom különböző osztályából.

Társaságunk nyilvántartott tagjainak létszáma jelenleg: 2049.

Polgári állásuk szerint a következőképen oszlanak meg Társaságunk tagjai: elemi iskolai tanító, igazgató 447 férfi, 324 nő; középiskolai tanár, igazgató 182 férfi, 70 nő; gyógypedagógus 62 férfi; tanítóképző-intézeti tanár, igazgató 56 férfi, 14 nő; óvónő 79; orvos 83; pap 65; bíró 35; ügyvéd 37; gyermekmenhelyi, árvaházi igazgató, gondnok 14; tanfelügyelő 20; szakfelügyelő 5; író 8; katonatiszt 32; gyógyszerész 11; egyetemi és főiskolai tanár 14; mérnök 11; birtokos 17; iparos, kereskedő, gyáros 55; képviselő 1; miniszter 1; főrend 2; főispán 4; polgármester 4; tisztviselő 157; ismeretlen foglalkozású egyén 91 férfi, 96 nő.

A háború alatt történt változásokat még nem vezettük törzskönyveinken keresztül, miért tisztelettel jelezzük, hogy a fenti taglétszám ezidőszerint nem tekinthető pontosnak. Ha ezen keresztül vezetéseken túl leszünk ismét bemutatjuk a tagok lajstromát.

Tisztelt közgyűlés! Mult évi munkánk rövid áttekintése is már bizonyítja, hogy a Magyar Gyermektanulmányi Társaság a magyar tudományos élet és közművelődés egyik fontos tényezője. *Teleki Sándor* gróf elnökünk a rokkant és lábbadozó katonák érdekében kifejtett áldásos és rendkívül fárasztó munkája mellett is meleg szeretettel vezette mindenkor társaságunk ügyeit.

Hogy munkásságunkat kifejthettük, azt a vallás- és közoktatásügyi, az igazságügyi Miniszterek urak és Budapest székesfőváros tanácsa anyagi támogatásának is köszönhetjük. Kérem a tisztelt közgyűlést, bízza meg az elnökséget, hogy az említett pártfogóinknak fejezze ki Társaságunk hálás köszönetét. Köszönetünket kell még kifejeznünk a tudomány-egyetem Rektorának ki nyilvános értekezleteink számára díjtalanul rendelkezésünkre bocsátotta az egyetem kertjébe nagy előadótermét; úgyszintén a VI. ker. tanítóképző igazgatóságának, mert intézetének nagytermét mindenkor szívesen engedte át Társaságunknak.

Egy egyesület működését az anyagi támogatás még nem biztosítja. Ennél még tán nagyobb fontosságú a tagok munkája. A Magyar Gyermektanulmányi Társaság nem a nevekkal és tekintélyekkel igyekszik reprezentálni, hanem a munkával és a munkásokkal. Elnökségünk felfogása szerint minden ember annyit ér,

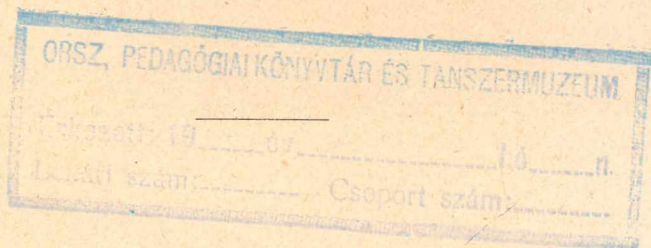
mint amennyit munkájával használ a társadalomnak. Társaságunk mindenkit szívesen lát s működésének teret ad; működő tagjaitól más kvalifikációt nem kíván, mint akarjanak dolgozni s tudjanak produkálni. S ebben az igazi demokratikus felfogásban s ennek gyakorlati keresztülvitelében van nagy ereje, termékenysége s ebben rejlik folytonos fejlődésének csirája.

Á Magyar Gyermektanulmányi Társaságot a tiszta objektivitás jellemzi minden téren. S bár a társadalom különböző felfogású egyéneit egyesíti, nem engedi magát befolyásolni semmiféle irányban, független mindenféle szélsőséges és politikai irányzattal szemben; nem tekint sem jobbra, sem balra csak előre néz, a jövőbe tekint, a gyermekeken keresztül csak a jövőt igyekszik javítani, tökéletesíteni.

Elnökségünk meg van róla győződve, hogy ezekkel az elvekkel tudja csak igazán szolgálni a köznevelés ügyét s csak így tud egy nem egymás ellen, hanem egymás mellett dolgozó hatalmas munkás tábort teremteni!

Abban a hitben, hogy sikerült Társaságunk munkásságát, törekvéseit, működésének irányelveit megfelelő keretben bemutatnom és méltatnom, kérem a mélyen tisztelt közgyűlést, hogy jelenlésemet tudomásul venni szíveskedjék.

Nemes Lipót
titkár.

II.

Pénztári jelentés.

1. Az 1915. évi zárószámadás.

A második háborús év számadása kedvezőbb eredményt mutat, mint azt, a költségvetés összeállításakor, remélni mertük volna. Ennek főoka azonban az, hogy az 1914/15. évi állami segélyeket az 1915. év első felében, az 1915/16. évi (részben felemelt, részben csökkentett) segélyeket pedig ugyanazon év második felében kaptuk meg. Oka továbbá ennek még az az örvendetes tény, hogy a tagsági díjakból bevételünk, valamint a kiadványok hozadéka az előirányzott összegeket jóval meghaladták.

A pénztári forgalomról szóló összesítő kimutatást az I. számú táblázatban mutatjuk be s a következőkben röviden indokoljuk azokat a tételeket, a melyek a mult évi *Beszámoló*nk 28—29. oldalain közölt előirányzattól eltérnek.

I. Központi igazgatás.

(L. mult évi *Beszámoló* 28—29. oldalát.)

Bevétel.

Ad 2. A vallás- és közokt. min. a társaság szükségleteire 4000 K-t, a tudományos kutatások támogatására 1000 K-t utalványozott az előirányzott 4000 K-val szemben. Ad 3. Igazságügy min. segélye a bevezetésben említett okból 4000 K volt. Ad 5. Tagdíjakból 3280·90 K folyt be.

Kiadás

volt a 2. és 4. tételnél együtt: 1865·31 K; 3. tételnél: 253 K; 5. tételnél: 248·66 K.

Uj tételek: a fiókkörök szükségleteire 500 K; tudományos kutatások támogatására 266·28 K.

II. Gyermektanulmányi Múzeum.

Bevétel.

Ad 2/b.) A vallás- és közoktatásügyi min. segélye 5100 K.

(1914/15-re 3600 K, 1915/16-ra pedig 1500 K). Katalógus eladásból 5·64 K.

Kiadás

volt a 6. tételnél 329·74 K; 8. tételnél 791·70 K; 9. tételnél 450·50 K; 10. tételnél 19 K; 11. tételnél 122·02 K. *Uj tétel*: III. hadikölcsön 1000 K névérték jegyzésre 966 K.

Könyvkiadó vállalat.

(1. m. é. Beszámoló 28—29 oldalán a c) és d) fejezeteket összefoglalva).

Bevétel.

Uj tétel: A vallás- és közokt. min. segélye a folyóirat szükségleteire 4000 K; a „Gyermektan. Könyvtár“ szubvenciója 1500 K. ad 6 a) folyóirat előfizetési díjából befolyt 3111·06 (nb. voltaképpen 3319·60 K, de a főv. előfizetés után 10%-of, 208 K-t jutalék címen kellett kifizetnünk.) ad 6 b) és 7 a) könyvek eladásából befolyt 1631·81 K. ad 7 b) eredmény 100 K.

Kiadás

volt: a 12 tételnél: 3366·42 K; a 13. és 16. tételnél: 6791·89 K; a 14. tételnél: 1191·75 K; ebben a rovatban *uj tétel* a könyvtári köteteknél fennálló írói díj tartozás törlesztésére 1400 K; *Uj tétel*: Klisékre 476·66 K; a 15 tételnél 151·28 K; *Uj tétel*: Berendezésre 85 K; a 17 tételnél (beleértve a folyóirat admin. költségeit) 686·73 K. Meg nem jelent könyvek árának visszatérítése címen 72·60 K adtunk ki.

Személyi kiadások.

(1. m. é. Beszámoló 29 l.)

a) *Tiszteletdíjakra* 3240 K, a többlet a múlt évben fel nem vett 1700 K tiszteletdíjnak $\frac{1}{3}$ -át teszi, amelyet ez évben a tisztikarnak kiutaltuk.

b) *Havidíjakra*: 1050 K.

Maradványként az előirányzott 51·83 K helyett a vallás- és közokt.-min. által az 1915/16. költségvetési évre engedélyezett segélyek felét 5781·80 K-t vittünk az 1916. évre át.

Ezekben voltam bátor a Társaság 1915. évi pénzügyi ered-

ményeiről beszámolni. Kérem a tisztelt közgyűlést, hogy a számadást elfogadni és részemre a felmentést megadni méltóztassék.

2. Az 1916. évi költségvetési előirányzat.

A választmány által az 1916. évre megállapított költségvetési javaslatot a II. számú táblázatban mutatjuk be.

A költségvetés összeállításánál a háború előtti segélyeinket vettük számításba, hogy így módunk legyen programunkat teljes egészében végrehajtani. A háború céljainkat és feladatainkat sokszorozta és Társaságunk hívatásának meg is akar felelni. Ehhez azonban szükséges, hogy legalább a régebbi anyagi erőnk biztosítva legyen. Kiadóvállalatunkat is fejleszteni kívánjuk, mivel a Társaság egyik jövőbe bevételi forrását törekszünk mielőbb felhasználhatóvá tenni. A Gyermektanulmányi Múzeum fejlesztése, az új anyag befogadására szükséges butorok megszerzése is égető kérdés, hiszen gyűjteményeinket ható erővé csak azok feldolgozása és kiállítása által tehetjük.

Költségvetési javaslataink számoszlopait nem ismertetjük, hisszük, hogy azok önmagukat meg fogják értetni.

Tisztelettel kérem, hogy költségvetési javaslatunkat elfogadni sziveskedjenek.

Ballai Károly

titkár, a pénztári és a könyv-
kiadó hivatal id. vezetője.

I.

Zárókimutatás

a Magyar Gyermektanulmányi Társaság 1915. évi pénztári forgalmáról.

Sorszám	T á r g y	F o r g a l o m		E g y e n l e g	
		Bevétel	Kiadás	Hiány	Maradvány
	<i>Át hozat 1914. évről...</i>				
1.	Készpénzben	42 74			42 74
2.	Pesti Magyar Kereskedelmi Bank folyó számláján...	1.044 —			1.044 —
3.	M. kir. postatakarékpénztár folyó számláján	300 69			300 69
4.	a) <i>Központi igazgatás</i> ...	13.780 90	7.203 25		6577 65
5.	Pesti Magyar Kereskedelmi Bank forgalom	4.553 02	4.553 02		
6.	M. kir. postatakarékpénztár forgalom	20.384 84	20.384 84		
7.	Kamat számla	312 20	312 20		
8.	b) <i>Gyermektanulmányi Múzeum</i>	5.105 64	2.764 56		2.341 08
9.	Berlini Schule und Krieg kiállításnál	700 —	724 90	24 90	
10.	c) <i>Könyvkiadóhivatal</i> ...	10.342 87	14.842 33	4.499 46	
	Forgalom	56.566 90	50.785 10	4.524 36	10.306 16
	Egyenleg, mint maradvány		5.781 80	5.781 80	
		56.566 90	56.566 90	10.306 16	10.306 16

Budapest, 1916. évi január hó 20-án.

Nagy László s. k.
ügyvivő alelnök.

Ballai Károly s. k.
titkár, id. pénztáros.

Az adatok helyességét igazolják :

Vértés O. József dr. s. k.

Fürj Pál s. k.

számvizsgálók.

II. A Magyar Gyermektanulmányi

BEVÉTEL.

Sor- szám	T á r g y	Korona	fill.	Korona	fill.
1.	Maradvány az 1915. évről... <i>Vallás- és közoktatásügyi miniszterium szubvenciói :</i>			5.781	80
2.	A társaság szükségleteire	6.000	—		
3.	Tudományos kutatások támogatására	1.000	—		
4.	Gyermektanulmányi Múzeum szükség- leteire	3.600	—		
5.	Könyvkiadóhivatal segélye	6.000	—	16.600	—
6.	Igazságügyi miniszterium segélye			2.000	—
7.	Székesfőváros segélye			1.500	—
8.	Tagsági díjakból			3.000	—
9.	„A Gyermek“ előfizetési díjaiból			3.200	—
10.	A kiadóhivatal bevételei :				
	a) Könyvekből	2.000	—		
	b) Hirdetésekből	400	—	2.400	—
	Összesen			34.481	80

Budapest, 1916. évi

Nagy László s. k.
ügyv. alelnök.

Társaság 1916. évi költségvetési előirányzata.

KIADÁS.

Sor- szám	T á r g y	Korona	fill.	Korona	fill.
I. Dologi kiadások.					
a) Központi igazgatás:					
1.	Adminisztrációra	1.800	—		
2.	Irodai helyiség bérletére	400	—		
3.	Irnok díjazására	500	—		
4.	Nyomatványokra	500	—		
5.	Könyvtár gyarapítására	200	—		
6.	Tudományos kutatások támogatására	1.000	—		
7.	Fiókkörök szükségleteire	600	—	5.000	—
b) Gyermektanulmányi Múzeum:					
8.	Adminisztrációra	400	—		
9.	Biztosítási díjakra	85	60		
10.	Gyűjtésre, tárgyak vásárlására	600	—		
11.	Kiadványokra és nyomtatványokra	600	—		
12.	Könyvekre	200	—		
13.	Berendezésre, fejlesztésre	2.000	—	3.885	60
c) Könyvkiadóhivatal:					
14.	Nyomdai tartozás törlesztésére	1.000	—		
15.	Írói díj	800	—		
		1.800	—		
d) Nyomdai költségekre:					
16.	„A Gyermek“-nél	6.200	—		
17.	A „Gyermektanulmányi Könyvtár“ 7—8. kötetére	2.600	—		
18.	A „Gyermektanulmányi Füzetek“-nél 2 füzetre	1.200	—		
		10.000	—		
e) Írói díjakra:					
19.	„A Gyermek“-nél	1.800	—		
20.	A „Gyermektanulmányi Könyvtár“-nál	2.000	—		
21.	A „Gyermektanulmányi Füzetek“-nél	600	—		
		4.400	—		
22.	Kezelési költségekre	1.500	—		
23.	Alkalmazottak díjazására	2.000	—	19.700	—
	Dologi kiadások			28.585	60
II. Személyi kiadások.					
a) Szerkesztők:					
1.	A folyóirat szerkesztője	800	—		
2.	A könyvtár	400	—		
3.	A füzetek	100	—		
4.	Titkárok	1.200	—		
5.	Múzeum titkárai	500	—		
6.	Pénztári és könyvkiadó' hiv. vezetője	1.000	—	4.000	—
	Maradvány			1.896	20
	Összesen			34.481	80

május hó 19-én.

Ballai Károly s. k.

titkár, id. pénztáros.

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság elnökei és tisztikara.

A) KÖZPONT.

Elnök:

Teleki Sándor gróf, a Főrendiház örökös tagja.

Elnöktársak:

Balogh Jenő dr., igazságügyi m. kir. miniszter, *Bárczy István* dr., Budapest polgármestere, *Ranschburg Pál* dr., egyetemi m. tanár.

Ügyvezető alelnök:

Nagy László, áll. tanítóképző-intézeti igazgató. (VIII. Üllői-út 16/B).

Titkárok:

Ballai Károly, áll. tisztviselő; *Gröber Vilma*, székesfőv. polgári iskolai tanár; *Nemes Lipót*, polgári iskolai tanár; *Répay Dániel*, állami tanítónőképző-intézeti tanár.

Jegyzők:

Haugsethné Lamács Lujza, polgári iskolai tanárnő; *Schichtanz Ilona*, tanítónő; *Fodor Márkus* dr., tanár.

Könyvtáros:

Bors Jolán, székesfőv. tanítónő.

Pénztári- és könyvkiadóhivatal vezetője:

Ballai Károly.

Szerkesztők:

„A Gyermekek“ c. folyóirat szerkesztője: *Nagy László*.

A „Gyermektanulmányi Könyvtár“ szerkesztője: *Nógrády L. dr.*

A „Gyermektanulmányi Füzetek“ szerkesztője: *Eötvös K. Lajos*.

A Gyermektanulmányi Múzeum kiadványainak szerkesztője: *Ballai Károly*.

A központi szakosztályok tisztviselői:

1. A kísérleti szakosztály:

Elnök: *Ranschburg Pál dr.*, egyetemi m. tanár. (IV., Bécsi-utca 1.)

Titkár: *Vértes O. József dr.*, tanár.

2. Adatgyűjtő szakosztály:

Elnök: *Nógrády László dr.*, főgimn. tanár. (X., Szapáry-utca 8.)

Titkár: (betöltetlen.)

3. Pedagógiai szakosztály:

Elnök: *Weszely Ödön dr.*, székesfőv. főigazgató, egyetemi m. tanár. (VIII.,
Mária Terézia-tér 8—9.)

Titkár: *Gröber Vilma.*

4. Jogi- és gyermekvédelmi szakosztály:

Elnök: *Angyal Pál dr.*, udv. tanácsos, egy. tanár, a M. Tudományos Akadémia
I. tagja. (I., Lisznyay-utca 18.)

Titkár: *Nemes Lipót.*

Gyermektanulmányi Múzeum.

(VIII., Mária Terézia-tér 8—9.)

Elnök: *Nagy László.*

Vezető-titkár: *Ballai Károly.*

Titkár: *Káldorné Ferencz Ella*, az Uj Iskola tanfőnöke.

Gyermékirodalmi Bizottság.

Elnök: *Nógrády László dr.*

Előadó: *Répay Dániel.*

B) FIÓKKÖRÖK.

I. Kassa.

Elnök: *Fischer-Colbrie Agoston dr.*, megyés püspök.

Ügyv. alelnök: *Takács Béla*, kir. tanfelügyelő.

Titkárok: *Ósz Béla dr.* és *Nevelős Lajos*, kir. s. tanfelügyelők.

II. Nagybecskerek.

(mint a Torontálmegyei Közművelődési Egyesület egyik osztálya.)

Elnök: *Grézló János*, kir. tan., tanfelügyelő.

Titkár: *Büchler Hugó*, az áll. kiegészítő iskola vezetője.

III. Nagyvárad.

Elnök: *Vasady Lajos*, kir. tan., tanfelügyelő.

Ügyv. elnök: *Edelmann Menyhért dr.*, áll. gyermekmenhely igazg.-főorvosa.

Ügyv. alelnök: *Laszcsik Ernő*, tanítóképző tanár.

Titkár: *Zöldy Bertalan*, tanító.

IV. Pécs.

Díszelnök: *Angyal Pál dr.*, egyetemi tanár, Budapest.

Elnök: *Ember János*, kir. tan., tanfelügyelő.

Titkár: *Szieberth Róbert*, igazgató.

V. Pozsony.

Elnök: *Albrecht János*, tanker. kir. főigazgató.

Ügyv. alelnök: *Wollmann Elma*, áll. tanítónőképző-intézeti igazgató.

Titkár: *Jámbor György dr.*, főgimn. tanár.

VI. Szeged.

Elnök: *Szele Róbert*, tanker. kir. főigazgató.

Társelnökök: *Orkonyi Ede dr.*, táblabíró; *Turcsányi Imre dr.*, áll. gyermekmenhely igazgató-főorvosa.

Ügyv. alelnök: *Klug Péter*, siketnéma-intézeti igazgató.

Titkár: (betöltetlen).

VII. Szepesmegye (Lőcse).

Elnök: *Hajnóci R. József dr.*, kir. tan., tanfelügyelő.

Ügy. alelnök: *Grosch Ödön*, igazgató.

Titkár: *Fedor Miklós*, tanító.

VIII. Szolnok.

Elnök: *Siposs Orbán*, országgyül. képviselő.

Titkár: *Acsai Mihály*, igazgató.

IX. Szombathely.

Elnök: *Békássy István dr.*, főispán.

Ügyv. alelnök: *Gerlits Sándor*, szerkesztő, árvaházi igazgató.

Titkár: *Török Sándor*, vakok intézetének igazgatója.

Terjesszük a gyermektanulmányozást!

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság

havi folyóiratot tart fenn **A Gyermekek** címen; a külföld számára német és francia melléklettel,

tudományos és népszerű előadásokat

rendez a nagyközönség számára úgy Budapesten, mint a vidéken;

Gyermektanulmányi Múzeumot létesített (Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 8), melynek feladata a magyarországi gyermek fejlődésének, jellemének s kulturális fejlettségének bemutatása;

kísérleti-, adatgyűjtő-, pedagógiai-, jogi és gyermekvédelmi szakosztályokat szervezett a tudományos kutatások számára;

gyermekirodalmi bizottságot alkotott az ifjúsági irodalom és képeskönyvek bírálata, ennek helyes irányban való fejlesztése céljából;

fiókköröket szervez és tart fenn az országban, hogy a gyermektanulmányozást az ország egész területén munkálhassa;

könyvkiadó vállalatot létesített, mely három részre tagozódik:

1. a szélesebb körű érdeklődésre számító népszerű értekezések mint **Gyermektanulmányi Füzetek** jelennek meg,

2. a terjedelmesebb szakmunkák a **Gyermektanulmányi**

Könyvtár köteteiként bocsájtatnak közre,

3. a **Gyermektanulmányi Múzeum** kiadványai pedig a múzeumi gyűjtemények szakszerű feldolgozását tartalmazzák.

A Társaság **tagjai**: pedagógusok, gyógypedagógusok, menhelyi felügyelők, gyermekpatronusok, orvosok, gyermekbírák, a gyermektanulmányozás iránt érdeklődő szülők, emberbarátok, egyes egyének.

Évi tagdíj 4 korona, melynek ellenében a tagok **A Gyermekek** című folyóiratot kapják. **Előfizetőknek évi 8 korona**. A kiadványokból a Társaság tagjai és előfizetői 20% engedményben részesülnek.

Elegendő egyszerű írásbeli jelentkezés, mely a Társaság ügyvivő alelnökéhez, **Nagy László** tanítóképző intézeti igazgatóhoz, **Budapest, VIII., Üllői-út 16/b** intézendő. A tagsági díj, valamint mindennemű pénzküldemény, rendelés és reklamáció a **Magyar Gyermektanulmányi Társaság pénztári és könyvkiadóhivatala**, **Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 8** címen küldendő. A postatakarék csekk számla száma 35.557.

A GYERMEK

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság
havi folyóirata, megindult 1907. évben.

Megjelenik évente kb. 600 oldal terjedelemben.

Teleki Sándor gróf, Bárczy István dr.

közreműködésével szerkesztik

Nagy László

felelős szerkesztő,

Berkes János, Grósz Gyula dr., Ranschburg
Pál dr., Vértes O. József dr.

szerkesztőbizottsági tagok.

Állandó rovatai: Gyermektanulmány; Pedagógiai
törekvések; Jog és védelem; Gyógyító pedagógia;
Gyermekirodalom; Könyvismertetések; Lapszemle; Gyer-
mektanulmányi mozgalmak; Apróságok a gyermek éle-
téből; Übersicht der letzten Nummer; Résumé du der-
nier Numéro.

Évi előfizetési ára: 8 kor. (tagok 4 kor. tagsági
díjuk fejében díjtalanul kapják).

Előfizetni lehet a M. Gyermektanulmányi Társaság
könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Mária Terézia-
tér 8. szám.

A Gyermektanulmányi Múzeum kiadványai.

Szerkeszti: Ballai Károly.

A Gyermektanulmányi Múzeum kiadványaiban a Múzeum gyűjteményeinek irodalmi feldolgozásai fognak időnkint közrebocsáttatni.

A Gyermektanulmányi Múzeum kiadványai tehát a magyar (magyarországi) gyermekről szóló adatok, ismeretek, ezek ösztönszerű és művészi alkotásainak tudományos feldolgozását fogják tartalmazni.

Az első füzet tartalma:

A Gyermektanulmányi Múzeum gyűjteményei-
nek leírása. Négy képpel. Összeállította Ballai Ká-
roly, vezető-titkár. Ára 80 fillér.

Gyermektanulmányi Füzetek.

Szerkeszti Eötvös Károly Lajos.

1. A gyermektanulmányozás módszerei különös tekintettel a kisdedkorra. Irta: Ballai Károly. A lényegesen bővített második kiadás ára 80 fillér.

2. A siket-néma és vak gyermekek erkölcsi világa. Irta: Herodek Károly. Ára 60 fillér. (Elfogyott.)

3. A gyermeknevelés kiskatéja. Irta: 16 szakíró. Ára 1 ko-
rona. Tömegesebb, legalább 10 pl. rendelésnél 80 fillér.

5. Rövid útmutató a Binet—Simon-féle intelligencia vizsgálá-
tokhoz. Irta: Éltés Mátyás. Ára 1 korona.

6. A vakok érzékszervei. Irta: Lovách József. Ára 60 fillér.

7. A nevelés lélektana. Tanulmány Welton I. angol műve
nyomán. Irta: Szlányi Lajosné. Ára 80 fillér.

8. Az egyke-gyermek. Irta: Nógrády László dr. Ára 70 fill.

9. A kültelki gyermekek élete és jövője. Irta: Nemes Lipót.
Ára 70 fillér. Megrendelhetők a Társaság könyvkiadóhivatalában,
Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 8.

Az Első Magyar Országos
Gyermektanulmányi
Kongresszus Naplója

és a vele kapcsolatos

kiállítás leírása.

Szerkesztették:

RÉPAY DÁNIEL és BALLAI KÁROLY
a kongresszus főtitkára. a kiállítás titkára.

376 oldal, 32 fénynyomatu ábrával. Ára 5 korona.
A társaság tagjainak 3 korona.

== Már megjelent: ==

Lélektani kísérleti nyomtatványok.

Kiadja a Magyar Gyermektanulmányi Társaság

Tartalma:

1. Tábla az emlékezet vizsgálatához (Ranschburg módszere és összeállítása szerint) I. és II. sorozat, à 25 db. 50 db.
  2. Testmérési táblázat Nagy L. összeállítása szerint 50 db.
  3. Táblázat az intelligencia vizsgálatához 8—12 éves gyermekek számára, Ebbinghaus módszere szerint összeállította Nagy László . . . . . 100 db.
  4. Binet-Simon-féle tábla a látóképesség vizsg.-hoz 2 db.
- Ingerlapok a pillanatnyi tudatterjedelem vizsgálatára, a
5. Necsajev-Nagy-féle tachisztoszkóphoz, összeállította Nagy László . . . . . 16 db.

Ára:

25 K 40 f.

Gyermektanulmányi Könyvtár

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság megbízásából szerkeszti:

NÓGRÁDY LÁSZLÓ dr.

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság 1913-ban indította meg a Gyermektanulmányi Könyvtárt. Célja ezzel az volt, hogy a magyar művelt társadalomnak olyan könyveket adjon, melyből a huszadik század legkedvesebb és egyik legnagyobb problémáját, *a gyermeket, a gyermek csodálatos lelki életét, fejlődését, bekapcsolódását a felnőttek életébe, a gyermektanulmány társadalmi, pedagógiai, orvosi, igazságszolgáltatási és tudományos fontosságát* föl-tárja, részletesen ismertesse.

Kiadványaink sorozatát háromévi ciklusra osztottuk; évenként 3–3 kötetet adunk csinos vászonkötésben. E hároméves ciklus könyvsorozatának (9 kötet) előfizetési ára 45 korona, mely összegből évenként 15–15 korona fizetendő, illetőleg minden kötet átvételekor 5–5 korona. Megjegyezzük, hogy ezen könyvek könyvárusi ára jóval nagyobb! E kedvezményes áron csak a háromévi ciklus megrendelői és a Társaság tagjai kapják. Kérjük könyveink szíves megrendelését. A megrendelések és az előfizetések a könyvkiadó-hivatalhoz intézendők. (Bpest, VIII., Mária Terézia-tér 8.)

Eddig megjelentek:

1. NÓGRÁDY LÁSZLÓ: A gyermek és a játék.
2. RANSCHBURG PÁL dr.: Pszichológiai tanulmányok I. kötete.
3. GRÓSZ GYULA dr.: Gyermekegészségtan.
4. RANSCHBURG PÁL dr.: Pszichológiai tanulmányok II. kötete.
5. NAGY LÁSZLÓ: A háború és a gyermeki lélek.
6. BINET—DIENES: Az iskolásgyermek lélektana.

Nagy László

gyermektanulmányi munkái.

Fejezetek a gyermekrajzok lélektanából.

(Singer és Wolfner 1905) Ára **2** kor. **50** fill.

A gyermektanulmányozás mai állapota.

(Franklin Társulat 1907) Ára **1** korona.

A gyermek érdeklődésének lélektana.

(Franklin Társulat 1908) Ára **3** korona.

Ugyanez bővítve és átdolgozva németül:

Psychologie des kindlichen Interesses.

Einzig autorisirte Übersetzung aus dem ungarischen von G. K. Szidon. (Otto Nemnich Leipzig). Ára **5** M. **80** Pf.

A háború és a gyermek lelke.

Adatok a gyermek értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez. (Gyermektanulmányi Könyvtár 5. kötete 1916.) Ára füzve **3** K, egész vászonba kötve **4** K **20** f.

